

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว

ในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร

**Factors Affecting the Utilization of Antenatal Care Service of
Migrant Workers in Government Hospitals in Samutsakhon Province**

วิชุดา สังขฤกษ์ (Wichuda Sanklaleak)* ชอทิพย์ บรมธนรัตน์ (Chawtip Boromtanarat) **

เขาวภา ตีอัสสุวรรณ (Yoawapa Tiautchasuwan)***

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) คุณลักษณะส่วนบุคคล ประวัติสุขภาพและการตั้งครรภ์ ระดับการรับรู้ต่อการใช้บริการฝากครรภ์ และการเข้าถึงบริการสุขภาพ (2) การใช้บริการฝากครรภ์ (3) ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว และ (4) ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดสมุทรสาคร

ประชากรที่ศึกษา คือ แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ที่มาใช้บริการฝากครรภ์ครบ 5 ครั้ง มีจำนวน 240 คน คำนวณได้จำนวนตัวอย่าง 165 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสอบถาม การรับรู้ต่อการใช้บริการฝากครรภ์และการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว มีค่าเท่ากับ 0.91 และ 0.87 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณลักษณะส่วนบุคคลของหญิงแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 28.0 ปี แต่งานแล้ว อาชีพโรงงานอาหารทะเล จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกที่พักอาศัยอยู่ร่วมกัน 1-2 คน ไม่มีโรคประจำตัว เคยตั้งครรภ์มาจำนวน 1 ครั้ง ไม่เคยแท้ง มีประวัติการตั้งครรภ์ปัจจุบัน ครรภ์ที่ฝากครรภ์ครั้งแรกไม่เกิน 12 สัปดาห์ มาฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ 5 ครั้ง ระดับการรับรู้ต่อการใช้บริการฝากครรภ์ในภาพรวม ด้านภาวะสุขภาพขณะตั้งครรภ์ และการปฏิบัติตนขณะตั้งครรภ์ อยู่ในระดับมาก การเข้าถึงบริการสุขภาพมีระยะทางจากบ้านมาถึงโรงพยาบาล ประมาณ 6-10 กิโลเมตร ระยะเวลาเดินทางจากบ้านมาถึงโรงพยาบาล ประมาณ 10-15 นาที จำนวนการมาใช้บริการ มากกว่า 5 ครั้ง ระยะเวลาใช้บริการเพื่อรอรับการตรวจครรภ์ 3-4 ชั่วโมง (2) ส่วนใหญ่การใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวใช้เป็นประจำ ทั้ง 5 ครั้งตามกิจกรรมที่ได้รับจากการใช้บริการฝากครรภ์ (3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดสมุทรสาครคืออายุและการรับรู้ต่อการใช้บริการด้านการปฏิบัติตนต่อการมาใช้บริการฝากครรภ์ มีอิทธิพลร่วมกันในการทำนาย ได้ร้อยละ 20.2 ($R^2=0.202$) (4) ปัญหาอุปสรรคในการใช้บริการฝากครรภ์ คือ ระยะเวลาการรอรับการตรวจครรภ์ ตรวจเลือดและตรวจปัสสาวะใช้เวลานาน และมีปัญหาเรื่องการสื่อสารระหว่างการใช้บริการฝากครรภ์ ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารโรงพยาบาลควรปรับการบริหารจัดการเพื่อลดขั้นตอนบริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว ควรพัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการโดยการฝึกอบรมการใช้ภาษาพม่า และเพิ่มจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าว และพนักงานสาธารณสุขต่างด้าวเพื่อมาเป็นผู้ช่วยในการให้บริการฝากครรภ์และการสื่อสาร

คำสำคัญ แรงงานต่างด้าว การรับรู้ การเข้าถึงบริการ บริการฝากครรภ์

* สาธารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sanklaleak@hotmail.com

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช chaw_dr@yahoo.com

***รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this survey research were to study: (1) personal characteristics, health and pregnancy history, perception of antenatal care (ANC) services, and accessibility to health services; (2) ANC service utilization delivery; (3) factors affecting ANC service delivery utilization ; and (4) the problems/obstacles and recommendations related to ANC service utilization of migrant workers in government hospitals in Samut Sakhon province.

The study was conducted among 165 migrant workers selected using the simple random sampling method from 240 Myanmar migrant workers who had had ANC visits. The instrument for data collection was a questionnaire with the reliability value of ANC perception and utilization about 0.91 and 0.87. Data were collected and then analyzed to determine percentages, means, and standard deviation, and a stepwise multiple regression analysis was performed.

The results revealed that; (1) among the women migrant workers whose average age was 28.0 years, most of them were married, and working in seafood factories with primary educational level, 1-2 family members and no chronic illness; most of them came with their first pregnancy and no abortion history; their first ANC visits were made during the first trimester (≤ 12 weeks), and all recommended 5 ANC visits were attended; their perception of overall ANC, health status and self-care during pregnancy was at a high level; regarding the accessibility to health services, their travel distance from home to hospital was about 6-10 kilometers, taking about 10-15 minutes, making more regular than 5 five health-care visits, and spending 3-4 hours of each visit, including wait time; (2) most of them regularly attended all 5 ANC visits with the procedures stipulate formigrantworker; (3) the factors affecting ANC utilization in Samut Sakhon's state hospitals were age and perception of ANC service – the predictive value being 20.2 % ; and (4)) the major problems and obstacles were long waiting time for ANC services, blood/urine testing, and difficulties in communication with ANC providers. It is thus suggestions that hospital administrator should take management actions to decrease the steps of ANC service for migrant workers and enhance service providers' Myanmar language skills, and deploy more migrant health volunteers and migrant health workers to help with ANC service delivery and communication.

Keywords: Migrant workers, Perception, Accessibility, Antenatal Care

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีปัญหาแรงงานอพยพจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทยโดยผิดกฎหมายเพื่อหางานทำ การเคลื่อนย้ายแรงงานเหล่านี้เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในประเทศต้นทางมีปัญหาทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง ในขณะที่ประเทศไทยมีความต้องการแรงงานไร้ฝีมือราคาถูกจำนวนมากเนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เช่น ธุรกิจก่อสร้างและประมง เป็นต้น จึงเกิดแรงงานข้ามชาติโดยเฉพาะจากประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 3 ประเทศ คือ พม่า ลาว และกัมพูชาที่ลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทยจำนวนมาก ประกอบกับ ประเทศไทยไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างจริงจังกับปัญหาการลักลอบเข้าเมืองมาทำงานของคนต่างชาติ จึงไม่มีนโยบายโดยตรงในเรื่องแรงงานข้ามชาติ และไม่ยอมรับการมีอยู่ของแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย ผู้ที่ไม่มีสถานะเป็นคนต่างชาติที่ถูกกฎหมายจะถูกบังคับดำเนินคดีนอกจากการผลักดันส่งกลับประเทศต้นทางเท่านั้นภาวะขาดแคลนแรงงานต่างชาติดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากแรงงานมีลักษณะหมุนเวียนเคลื่อนย้ายสูง ผิดกับการที่ภาครัฐไม่มีนโยบายเปิดให้แรงงานใหม่มาจดทะเบียนขอใบอนุญาตทำงาน ทำให้แรงงานมีจำนวนไม่พอกับความต้องการ นอกจากนี้ก็ยังมีกรณีแรงงาน ทั้งระหว่างภาคการจ้างงาน และในประเภทกิจการเดียวกัน อย่างไรก็ดี ในตลาดแรงงานพื้นฐานระดับล่างนั้นยังคงมีแรงงานไทยทำงานอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะในภาคเกษตร เพราะเมื่อเปรียบเทียบตัวเลขแรงงานไทยในภาคการจ้างงานระดับล่าง และแรงงานข้ามชาติเมื่อปี 2547 ซึ่งมีจำนวนแรงงานข้ามชาติจดทะเบียนสูงสุด พบว่า ในภาพรวมแล้วตลาดแรงงานระดับล่างมีแรงงานไทยทำงานอยู่ 83.3% และเป็นแรงงานข้ามชาติ 16.7% ภาคการจ้างงานที่มีสัดส่วนของการจ้างแรงงานข้ามชาติสูงมาก คือ การขนถ่ายสินค้าทางน้ำ (เป็นแรงงานข้ามชาติเกือบ 63%) รองลงมาคือ กิจการประมง (44.5%) งานรับใช้ในบ้าน (ประมาณ 44.1%) ขณะที่ในภาคการเกษตรและปศุสัตว์ ภาคก่อสร้าง และเหมืองแร่/เหมืองหินมีสัดส่วนของแรงงานไทยทำงานอยู่สูงกว่า 90% (กฤตยา อาชวนิจกุล 2551:36)

การเพิ่มจำนวนมากขึ้นของแรงงานต่างด้าวเนื่องจากการขาดมาตรการหรือระบบในการควบคุม แรงงานต่างด้าวที่ดีพอ ที่ผ่านมาเป็นการแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าตามลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยอ้างถึงความต้องการแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม รวมทั้งการระดมอ้อยในการปฏิบัติระหว่าง ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบและผู้ประกอบการทำให้มีการปล่อยปละละเลย ไม่มีการควบคุม โดยอ้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ทำให้กฎหมาย กฎกระทรวง และระเบียบข้อบังคับที่ออกมาไม่มีผลบังคับที่แท้จริง และเมื่อแรงงานต่างด้าวเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง จึงเกิดการรวมกลุ่มเป็นจำนวนมากตามแหล่งอุตสาหกรรมหรือในพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีการจ้างงาน และขาดการควบคุมจากเจ้าหน้าที่อย่างทั่วถึง เกิดเป็นแหล่งซ่อนสมและที่หลบซ่อนของผู้กระทำผิดกฎหมาย รวมทั้งการถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างในเรื่องต่าง ๆ ทั้งค่าแรงที่ถูก การทำงานอย่างหนัก เสี่ยงอันตราย การจ่ายค่าตอบแทนที่น้อยกว่าความเป็นจริงหรือการโกงค่าแรง ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม การมั่วสุมในการกระทำผิดกฎหมายทั้งในเรื่องของยาเสพติด การค้าประเวณี ค้ามนุษย์ แหล่งอบายมุขในพื้นที่ กลุ่มอิทธิพลในด้านต่าง ๆ หรือถูกล่อลวงให้มาขอทาน อีกทั้งแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย มักนำครอบครัวเข้ามาอยู่ด้วยก่อให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อย่างถาวร ทำให้ชุมชนขยายตัวเป็นชุมชนขนาดใหญ่อย่างรวดเร็วอยู่กันอย่างแออัดเป็นชุมชนเสื่อมโทรม ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมของชุมชนและด้านสาธารณสุข ที่มักเป็นแหล่งของโรคร้ายแรงในอดีต เช่น วัณโรค กาฬโรค และโรคเท้าช้าง เป็นต้น (กระทรวงสาธารณสุข:2554)

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดหนึ่งที่ประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานคนไทย โดยเฉพาะแรงงานในระดับล่าง ซึ่งคนไทยไม่นิยมทำงานในกิจการประมงทะเล กิจการต่อเนื่องประมงทะเล และภาคเกษตร อันเนื่องมาจากเป็นงานหนัก

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

งานสกปรก และมีกลิ่นเหม็น ระยะเวลาการทำงานไม่แน่นอน เป็นงานที่อยู่กลางแจ้งตากแดด การทำงานไม่เป็นเวลา ขาดความมั่นคง เป็นงานที่เสี่ยงต่อสารเคมีตกค้างเป็นงานต้องออกทะเลซึ่งหาแรงงานไทยได้ยาก จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้นายจ้าง/สถานประกอบการต่างๆ ที่ขาดแคลนแรงงานในระดับล่าง มีความจำเป็นต้องการแรงงานต่างด้าวมาทดแทน เพื่อให้กิจการสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องรัฐบาลได้มีมติผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว เพื่อรอการส่งกลับและทำงานได้โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการ จัดทำทะเบียนประวัติ การตรวจสอบสุขภาพ การออกใบอนุญาตทำงานตลอดจนการรักษาความมั่นคงของชาติ สำหรับงานที่ อนุญาตให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองทำได้มีเพียง 2 งาน คือ งานกรรมกร และงานรับใช้ในบ้าน ใน 10 ประเภท กิจการ และตามที่คณะอนุกรรมการฯ จังหวัดพิจารณาอนุญาต ได้แก่ กิจการประมงกิจการต่อเนื่องประมงทะเล, กิจการ เกษตรและปศุสัตว์, กิจการโรงสีข้าว, กิจการโรงอิฐ, กิจการโรงน้ำแข็ง, กิจการขนถ่ายสินค้าทางน้ำ กิจการก่อสร้างกิจการ เหมืองแร่/เหมืองหินลูกจ้างครัวเรือนส่วนบุคคล (ผู้รับใช้ในบ้าน) และกิจการอื่น ๆ ตามคำแนะนำของคณะอนุกรรมการ พิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวระดับจังหวัด(สำนักงานแรงงานจังหวัดสมุทรสาคร:2555)

ปัญหาด้านสุขภาพของแรงงานต่างด้าว พบว่ามีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่เกิดจากสภาวะของแรงงานต่าง ด้าว แรงงานส่วนหนึ่งมีโรคติดต่อประจำตัว โรคติดต่อที่สำคัญจากการศึกษาของศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชียร่วมกับ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยและสถาบันวิจัยประชากรและสังคม ได้พบว่าโรคติดต่อที่สำคัญที่พบจากการตรวจ สุขภาพได้แก่ มาลาเรีย วัณโรค เหาซ้าง ไข้เลือดออก โรคเรื้อน และไข้กาฬหลังแอ่น ปัญหาด้านสาธารณสุขมูลฐานของ ชุมชนแรงงานต่างด้าว ในชุมชนต่าง ๆ เช่นที่ แม่สอด ระนอง มหาชัย มีปัญหาด้านสาธารณสุขมูลฐาน โดยเฉพาะเรื่องส้วม และน้ำดื่ม ส่งผลให้แรงงานมีโรคที่รุกรานเป็นประจำ นอกจากนั้นการให้ภูมิคุ้มกันโรคติดต่อแก่เด็ก ก็ทำได้ไม่ต่อเนื่อง เพราะเด็กต่างด้าวเคลื่อนย้ายตามผู้ปกครองไปเรื่อย ๆ แรงงานต่างด้าวมียุทธการตรวจสุขภาพที่น่าวิตกเพราะมีอัตราป่วย มากกว่าคนไทยถึง 2 – 148 เท่าตัว (กรมควบคุมโรค:2555)

สถานการณ์แรงงานต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ในปี 2555 ที่ผ่านมา มีแรงงานต่างด้าวได้รับการตรวจ สุขภาพในโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดสมุทรสาคร คือ โรงพยาบาลสมุทรสาคร มีแรงงานต่างด้าวได้รับการตรวจสุขภาพ จำนวน 2,764 คน โรงพยาบาลกระทุ่มแบน มีแรงงานต่างด้าวได้รับการตรวจสุขภาพ จำนวน 4,405 คน และ โรงพยาบาลบ้านแพ้วฯ มีแรงงานต่างด้าวได้รับการตรวจสุขภาพจำนวน 1,413 คน ผลการตรวจทางด้านภาวะสุขภาพและ คัดกรองโรค จำนวน 18,614 คน พบโรควัณโรค 64 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.34 โรคซิฟิลิส 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.22ใน จำนวนนี้ไม่รวมถึงแรงงานต่างด้าวที่ไม่ขึ้นทะเบียนและผู้ติดตามอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ผ่านการตรวจสุขภาพ ในส่วนของ แรงงานต่างด้าวหญิง ได้รับการตรวจสุขภาพ จำนวน 10,962 คน พบการตั้งครรภ์ 2,756 คน แต่ในจำนวนแรงงานต่าง ด้าวหญิงที่ตั้งครรภ์ พบว่า มีเพียง 829 คน หรือร้อยละ 7.56 ที่มีการมารับบริการในโรงพยาบาลอย่างถูกต้อง (ฝ่ายพัฒนา ระบบสุขภาพแรงงานต่างด้าว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร:2556)

สถานการณ์อนามัยแม่และเด็กของแรงงานต่างด้าวจังหวัดสมุทรสาคร ที่มารับบริการในโรงพยาบาลของรัฐใน จังหวัดสมุทรสาคร ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2554 – 30 กันยายน 2555 พบหญิงตั้งครรภ์ 2,756 ราย หญิงตั้งครรภ์ฝากครรภ์ครั้งแรก จำนวน 829 ราย แม่ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี คลอดบุตร จำนวน 121 ราย เด็กที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2500 กรัม จำนวน 302 ราย หญิงตั้งครรภ์มีผลเลือด HIV⁺ จำนวน 12 ราย เด็กเกิดไว้ชีพ จำนวน 20 ราย มารดาแท้งบุตร จำนวน 139 ราย ซึ่งเห็นได้ชัด ว่าแรงงานต่างด้าวมียุทธการตั้งครรภ์มากแต่กลับมารับบริการฝากครรภ์น้อย และ เมื่อแรงงานต่างด้าวเกิดการเจ็บป่วย ส่วนใหญ่ จะเข้ารับบริการรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาล และสถานอนามัย โดยใช้มาตรฐานการให้บริการเดียวกันกับคนไทย แต่มี

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

ระบบการจัดเก็บค่ารักษาที่ต่างกัน มีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคจากแหล่งงบประมาณต่างกัน ซึ่งกลุ่มแรงงานนี้เป็นกลุ่มที่เข้าถึงยาก มีข้อจำกัดด้านภาษา ค้อยโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลด้านโรคติดต่อ โรคจากการประกอบอาชีพ การวางแผนครอบครัว และการอนามัยแม่และเด็ก ขาดความรู้ ความตระหนัก มีการหาความรู้ และใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ในช่วงที่อายุยังน้อย เนื่องจากกลัวภัยอันตรายและอยากมีลูกช่วยทำงาน เนื่องจากการดำเนินงานสาธารณสุขในแรงงานต่างด้าวที่ค่อนข้างมีปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดต่างๆมากมาย อาทิ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน ความแตกต่างด้านประเพณีวัฒนธรรมและค่านิยมต่างๆ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว และปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด จำนวนสมาชิกที่พักอาศัยอยู่ในครอบครัว ประวัติสุขภาพและการตั้งครรภ์ การรับรู้ต่อการใช้บริการฝากครรภ์ และการเข้าถึงบริการฝากครรภ์ มีผลต่อการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดสมุทรสาครหรือไม่อย่างไร ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อสร้างความตระหนักให้ทางภาครัฐและเอกชนในการดูแลเรื่องแรงงานต่างด้าวต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล ประวัติสุขภาพและการตั้งครรภ์ ระดับการรับรู้ต่อการใช้บริการฝากครรภ์ และการเข้าถึงบริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร
4. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมาใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ศึกษา คือ แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ที่มาใช้บริการฝากครรภ์ครบ 5 ครั้ง มีจำนวน 240 คน ระหว่าง เดือน กรกฎาคม – กันยายน 2556 จำนวน 240 คน โดยเฉลี่ยเดือนละ 80 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 ก.ย.56) คำนวณได้จำนวนตัวอย่าง 165 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้หลักการคำนวณใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างในบุญธรรมกิจปริดาภิสุทธิ 2549: 71) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสอบถามการรับรู้ต่อการใช้บริการฝากครรภ์และการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว มีค่าเท่ากับ 0.91 และ 0.87 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

ข้อจำกัดในการวิจัย การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในแรงงานต่างด้าวที่มารับบริการฝากครรภ์ในโรงพยาบาลของรัฐ อาจมีข้อจำกัดในด้านภาษาที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามและเลือกเก็บเฉพาะหญิงที่ตั้งครรภ์ไม่ต่ำกว่า 38 สัปดาห์เท่านั้น จึงอาจทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถนำไปอ้างอิงกับหญิงตั้งครรภ์ช่วงอื่นได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และศึกษาผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานต่างด้าวที่มารับบริการฝากครรภ์ใน โรงพยาบาลรัฐ ในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว เป็นการรับรู้เกี่ยวกับภาวะสุขภาพของ ผู้ใช้บริการขณะตั้งครรภ์ และการปฏิบัติตนในการมารับบริการฝากครรภ์ จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้าถึงบริการสุขภาพ ได้แก่ ระยะทางที่มาโรงพยาบาล ระยะเวลาในการเดินทางมาถึงโรงพยาบาล จำนวนครั้งในการมารับบริการที่โรงพยาบาล ระยะเวลาในการรอใช้บริการ จำนวนคำถาม 4 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการให้บริการกิจกรรมที่ได้รับจากการฝากครรภ์ จำนวน 30 ข้อ ข้อลักษณะข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยตัวเลือก 3 ระดับ

3 คะแนน หมายถึง ท่านใช้บริการฝากครรภ์ตามกิจกรรมที่ได้รับเป็น ประจำ

2 คะแนน หมายถึง ท่านใช้บริการฝากครรภ์ตามกิจกรรมที่ได้รับเป็น บางครั้ง

1 คะแนน หมายถึง ท่านใช้บริการฝากครรภ์ตามกิจกรรมที่ได้รับ นานๆครั้ง

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามด้านปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้บริการฝากครรภ์ของ แรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 3 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.การตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาของเครื่องมือ (Content validity) การหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามจากนั้น นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นแรงงานต่างด้าวที่มารับบริการฝากครรภ์ในโรงพยาบาลในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีลักษณะสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน จำนวน 30 ชุด

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้เครื่องมือมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน แล้วคำนวณด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ปกติความเที่ยงมีค่าตั้งแต่ 0.65 ขึ้นไปจึงยอมรับว่ามีความเที่ยงที่น่าเชื่อถือได้ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2537) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเที่ยงค่าของแบบสอบถามด้านการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว มีค่าเท่ากับ 0.873

4. คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติ เพื่อนำไปใช้ในแบบสอบถาม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมและให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้ในงานวิจัย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

ผลการวิจัย

1. **คุณลักษณะส่วนบุคคล** หญิงแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 28.0 ปี แต่งงานแล้ว อาชีพโรงงานอาหารทะเล จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกที่พักอาศัยอยู่ร่วมกัน 1-2 คน ไม่มีโรคประจำตัว เคยตั้งครรภ์มาจำนวน 1 ครั้ง ไม่เคยแท้ง มีประวัติการตั้งครรภ์ปัจจุบัน ครรภ์ที่ฝากครรภ์ครั้งแรกไม่เกิน 12 สัปดาห์ มาฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ 5 ครั้ง

2. **ระดับการรับรู้** หญิงแรงงานต่างด้าวมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการใช้บริการฝากครรภ์ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 66.1 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36.0 คะแนนต่ำสุด 21 คะแนนสูงสุด 45 คะแนน จากคะแนนเต็ม 45 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.0

3. **การเข้าถึงบริการสุขภาพ** มีระยะทางจากบ้านมาถึงโรงพยาบาลประมาณ 6-10 กิโลเมตร ร้อยละ 48.5 ระยะเวลาเดินทาง จากบ้านมาถึงโรงพยาบาลประมาณ 10-15 นาที ร้อยละ 41.8 จำนวนการมาใช้ บริการในโรงพยาบาล แห่งนี้ มากกว่า 5 ครั้ง มากที่สุด ร้อย ละ 63.0 ระยะเวลาใช้บริการเพื่อรอรับการตรวจ ครรภ์ 3-4 ชั่วโมง ร้อยละ 56.4

4. **การใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว** มีพบว่า การใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับการใช้บริการประจำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 เมื่อพิจารณารายครั้ง พบว่า การใช้บริการทั้ง 5 ครั้ง อยู่ในระดับการใช้บริการประจำ ตามกิจกรรมที่ได้รับจากการใช้บริการ ฝากครรภ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58, 2.42, 2.66, 2.60, 2.58 ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การใช้บริการ ฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวทุกข้ออยู่ในระดับการใช้บริการประจำ ยกเว้นการใช้บริการครั้งแรก (ไม่เกิน 12 สัปดาห์) ในเรื่องได้รับตรวจปัสสาวะ หาโปรตีน น้ำตาล ,ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก ครั้งที่ 1 มีระดับการใช้บริการบางครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 และ 2.31 การใช้ บริการครั้งที่ 2 (18-20 สัปดาห์) ในเรื่องได้รับธาตุเหล็ก ไอโอดีน และแคลเซียม มารับประทาน, การตรวจภายใน มีระดับ การใช้บริการบางครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 และ 2.30 ตามลำดับ

5. **อิทธิพลร่วมของปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้ต่อการใช้บริการฝากครรภ์** ที่ร่วมทำนายการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อการใช้บริการฝากครรภ์ต่อการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว ได้แก่ อายุ การรับรู้ต่อการใช้บริการฝากครรภ์ด้านการปฏิบัติตนต่อการใช้บริการฝากครรภ์ โดยร่วมกันอธิบายการใช้ บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 20.2 ($R^2 = 0.202$)

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 1. ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ(b)และคะแนน มาตรฐาน(Beta) การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและค่าสัมประสิทธิ์ การตัดสินใจในพหุคูณ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปรอิสระ	b	SE _b	Beta	t	Sig.
การรับรู้ด้านการปฏิบัติตนในการมาใช้บริการฝากครรภ์	0.211	0.049	0.303	4.299	<.001
อายุ	0.011	0.003	0.306	4.345	<.001
R= 0.449	SE _{est} =0.175	ค่าคงที่=1.654		F=20.480	
R ² = 0.202	R ² _{adj} =0.192				

ทั้งนี้สามารถเขียนสมการพยากรณ์คะแนนการให้บริการได้ดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2$$

โดย Y = คะแนนการให้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ

a = ค่าคงที่

b₁ = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการรับรู้ต่อการให้บริการฝากครรภ์ด้านการปฏิบัติตนในการมาใช้บริการฝากครรภ์

b₂ = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของอายุ

x₁ = คะแนนของการรับรู้ต่อการให้บริการฝากครรภ์ด้านการปฏิบัติตนในการ มาใช้บริการฝากครรภ์

x₂ = คะแนนของอายุ

สรุปสมการถดถอยที่ได้จากการคำนวณค่าคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y = 1.654 + 0.211x_1 + 0.011x_2$$

จากสมการอธิบายได้ว่า ตัวแปร การรับรู้ต่อการให้บริการฝากครรภ์ด้านการปฏิบัติตนในการมาใช้บริการฝากครรภ์ และ อายุ มีอิทธิพลต่อการให้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ โดยอธิบายอิทธิพลของแต่ละปัจจัยได้ดังนี้ กล่าวคือ เมื่อมีการรับรู้ต่อการให้บริการฝากครรภ์ด้านการปฏิบัติตนในการมาใช้บริการฝากครรภ์ ในขณะที่ตัวแปรอื่นๆในสมการไม่เปลี่ยนแปลง คะแนนการให้บริการฝากครรภ์ของต่างด้าวจะเพิ่มขึ้น 0.211 คะแนน เมื่ออายุเพิ่มขึ้น 1 ปี ในขณะที่ตัวแปรอื่นๆในสมการไม่เปลี่ยนแปลง คะแนนการให้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวจะเพิ่มขึ้น 0.011 คะแนน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลสรุปการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการฝากครรภ์ของแรงงาน ต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ โดยมีประเด็นที่สำคัญนำมาอภิปราย ดังนี้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

1. การใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ

พบว่า โดยภาพรวมมีการใช้บริการอยู่ในระดับทุกครั้ง ทั้งนี้เนื่องมาจากการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ ในปัจจุบันแรงงานต่างด้าวสามารถสื่อสารเป็นภาษาไทยได้บ้างและในโรงพยาบาลจะมีล่ามแปลภาษาหรืออาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าวและพนักงานสาธารณสุขต่างด้าวให้บริการตั้งแต่ขั้นตอนแรกของการฝากครรภ์ และได้จัดบริการฝากครรภ์สำหรับคนต่างด้าวโดยเฉพาะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวภาพรวมมีการใช้บริการอยู่ในระดับทุกครั้ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้บริการสุขภาพด้านเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของเยาวชน ในจังหวัดระยอง พบว่า ระดับการให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลแรงงานต่างด้าว จังหวัดสมุทรสาคร ในการศึกษา ได้แก่ อายุ สถานภาพ ประเภทกิจการที่ประกอบอาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกที่พักอาศัยร่วมกันในครอบครัว ประวัติสุขภาพและการตั้งครรภ์ การรับรู้ต่อการใช้บริการฝากครรภ์ การเข้าถึงบริการสุขภาพ ที่มีผลต่อการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร

จากการวิเคราะห์โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ ได้แก่ อายุ การรับรู้ต่อการใช้บริการฝากครรภ์ ด้านการปฏิบัติตนในการมาใช้บริการฝากครรภ์ โดยร่วมกันอธิบายการให้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 20.2 ($R^2 = 0.202$) ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 คือ อายุ การรับรู้ต่อการใช้บริการฝากครรภ์ด้านการปฏิบัติตนต่อการมาใช้บริการฝากครรภ์ ส่วน สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกที่พักอาศัยร่วมกันในครอบครัว การเข้าถึงบริการสุขภาพ ไม่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว

จากผลการวิจัย อายุ มีผลต่อการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ เนื่องจากอายุส่วนใหญ่ของแรงงานต่างด้าวที่มาใช้บริการฝากครรภ์ เป็นกลุ่มช่วงวัยเจริญพันธุ์ เป็นช่วงวัยที่มีการสร้างครอบครัว จึงส่งผลให้การให้บริการฝากครรภ์เพิ่มขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ จิตติมา พะนา (2550) ศึกษาเรื่องการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาลในโครงการประกันสังคม เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับการไปใช้บริการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอำไพ ทองยศ (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ โรงพยาบาลเอกชล อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ

นอกจากนี้พบว่า การรับรู้ต่อการให้บริการ มีผลต่อการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ พบว่าแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่มีการรับรู้ต่อการให้บริการฝากครรภ์อยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ด้าน ทั้งด้านภาวะสุขภาพของตนเอง และการปฏิบัติตนในการใช้บริการฝากครรภ์ การรับรู้ต่อการให้บริการฝากครรภ์เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเข้าใจบริการดีขึ้น จึงส่งผลทำให้การให้บริการฝากครรภ์มีมากขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ชูติมา เรืองเดชอนันต์ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคม ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การรับรู้ ไม่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการทางการแพทย์ และไม่สอดคล้องกับ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

การศึกษาของ กันต์กนิษฐ์ ชูวงศ์ภักท (2553: 38) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการไม่ไปใช้บริการทางการแพทย์ที่สถานพยาบาลเครือข่ายของผู้ประกันตน พบว่า การรับรู้ มีความสัมพันธ์กับการไม่ไปใช้บริการทางการแพทย์ที่สถานพยาบาลเครือข่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ในระดับผู้บริหาร จากการศึกษาพบว่าการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในโรงพยาบาลของรัฐในภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับประจำ แรงงานต่างด้าวมีการรับรู้ต่อการใช้บริการฝากครรภ์อยู่ในระดับมาก ทั้งด้านภาวะสุขภาพของตนเอง และการปฏิบัติตนในการใช้บริการฝากครรภ์ แต่เมื่อพิจารณาพร้อมกับปัญหาอุปสรรคในการใช้บริการฝากครรภ์ พบว่า ยังมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องระยะเวลาการรอรับการตรวจครรภ์ ตรวจเลือดและตรวจปัสสาวะใช้เวลานาน และมีปัญหาเรื่องการสื่อสารระหว่างการใช้บริการฝากครรภ์ ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารและผู้บริหารงานบริการฝากครรภ์ ดังต่อไปนี้

1.1.1 ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร

1) ผู้บริหารโรงพยาบาล ควรปรับปรุงการบริหารจัดการ เพื่อลดขั้นตอนการให้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว และควรสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการโดยการฝึกอบรมการใช้ภาษาพม่า เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร

2) ผู้บริหารโรงพยาบาล ควรเพิ่มจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าว และพนักงานสาธารณสุขต่างด้าว เพื่อมาเป็นผู้ช่วยในการให้บริการฝากครรภ์และการติดต่อสื่อสารกับแรงงานต่างด้าว

3) ผู้บริหารโรงพยาบาล ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานอนามัยเจริญพันธุ์และการส่งเสริมสุขภาพในแรงงานต่างด้าว เพราะเป็นพื้นที่ที่มีแรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มีทั้งแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนและไม่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

1.1.2 ข้อเสนอแนะต่อผู้ปฏิบัติงานบริการฝากครรภ์

1) ในระดับผู้ให้บริการในสถานพยาบาลของรัฐ ควรให้บริการโดยยึดหลักสิทธิขั้นพื้นฐานของการให้บริการสุขภาพในแรงงานต่างด้าว รวมถึงควรเน้นการให้บริการส่งเสริมสุขภาพ เชิงรุกในแรงงานต่างด้าว เป็นต้น

2) ควรพัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการโดยการฝึกอบรมการใช้ภาษาพม่า เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารกับแรงงานต่างด้าว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าว ได้แก่ รายได้ ความพึงพอใจต่อบริการที่ได้รับ ความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการใช้บริการฝากครรภ์ของแรงงานต่างด้าวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

2.2 ควรมีการศึกษาการใช้บริการฝากครรภ์นอกสถานบริการของรัฐ (เอกชน) เพื่อดูว่าปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการฝากครรภ์มีความแตกต่างกันหรือไม่ต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึก ในกลุ่มของแรงงานต่างด้าวในเรื่องอื่นๆด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านการส่งเสริมสุขภาพ การอนามัยเจริญพันธุ์ การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เพื่อได้ค้นพบปัญหาที่แท้จริงและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงเพื่อการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กานดา พูนทวีลาภ (2539) สถิติเพื่อการวิจัย กรุงเทพมหานคร พิสิษฐ์เชาวน์เดอการพิมพ์

กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ (2540) ผลกระทบจากภาวะการณเกิด การเจ็บป่วยและการตายของแรงงานข้ามชาติต่อ

นโยบายสาธารณสุข” ในชุดโครงการวิจัยเรื่อง “ทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย:

การศึกษาข้อเท็จจริงจากกลุ่มผลประโยชน์ข้อสำรวจจากกฎหมายและการวิเคราะห์ระบบการจัดการของรัฐ”

นำเสนอในการสัมมนาระดับชาติ วันที่ 26 – 28 พฤษภาคม 2540 นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

_____. (2540) บทสังเคราะห์สถานการณ์คนข้ามชาติและทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย ในชุดโครงการวิจัยเรื่อง “ทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย: การศึกษาข้อเท็จจริงจากกลุ่มผลประโยชน์ข้อสำรวจจากกฎหมายและการวิเคราะห์ระบบการจัดการของรัฐ” นำเสนอในการสัมมนาระดับชาติ วันที่ 26 – 28 พฤษภาคม 2540 นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากร และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

กฤตยา อาชวนิจกุล (2550) “รัฐไทยกับการปรับเปลี่ยนนโยบายเอตส์และอนามัยเจริญพันธุ์ในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ

นครปฐม” เอกสารทางวิชาการหมายเลข 327 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

กัลยา วานิชย์บัญชา (2552) การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล พิมพ์ครั้งที่ 14 บริษัท ธรรมสาร จำกัด

กัณฑ์กนิษฐ์ ชูวงศ์ภักดีและคณะ (2553) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการไม่ไปใช้บริการทางการแพทย์

ที่สถานพยาบาลเครือข่ายของผู้ประกันตน วารสารวิชาการ หน้า 37 - 52

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2551) “การจดทะเบียนสำหรับนายจ้าง/สถานประกอบการในการขอรับใบอนุญาต

ทำงาน การขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานของแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ปี

2551” (จุลสาร)

กรมการจัดหางาน สำหรับบริหารแรงงานต่างด้าว ข้อมูลคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานทั่วราชอาณาจักร ประจำปี 2552

www.doe.go.th/workpermit/

จิตติมา พะนา (2550) “ตัดสินใจเลือกใช้บริการ โรงพยาบาลในโครงการประกันสังคม”วิทยานิพนธ์

ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

จิรพล ภูมิภักดี (2546) “การศึกษาความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรี”

จุฑารัตน์ ประภารัตน์พันธุ์ (2546) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการ โรงพยาบาลรัฐบาล

หรือโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่”วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

- จุฬารัตน์ โสตะ(2543) *สุขภาพในสถานบริการสาธารณสุข* ขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- จันทร์หา ธนะวัฒน์วงศ์(2553) "แนวทางกลไกการแก้ปัญหาของความทับซ้อน/ก้ำกึ่งระหว่างคนไร้รัฐ กับ
แรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว:กรณีศึกษาพื้นที่ อำเภอบุณฑริก จังหวัดอุบลราชธานี
- ฉวีวรรณ บุญสุยา (2551) “ ประชากรและการเลือกตัวอย่าง” ในประมวลสาระชุดวิชาสถิติและระเบียบ วิจัยในงาน
สาธารณสุข หน่วยที่8 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นิตยาพร เสมอใจ(2548) การจัดการและการตลาดบริการ กรุงเทพฯ ซีเอ็ดดูเกชั่น
- ชวาล แพร์ตกุล(2526) *เทคนิคการวัดผล* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- ชลธิชา กล้ากลองตัน (2541) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของแรงงานชาวพม่าในกิจการต่อเนื่อง
จากประมง จังหวัดสมุทรสาคร วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์), สาขาวิชาเอก
สุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ชุดิมา เรืองเดชอนันต์ (2547) “ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตน ในโครงการประกันสังคม ใน
เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เชษฐ์ บุญประเทือง และสิริชัย เมืองมูลชัย (2542) เรื่อง การสาธารณสุขกับแรงงานต่างด้าวในเขต กรุงเทพมหานคร
เอกสารประกอบการสัมมนา ณ โรงแรมมารวยการ์เด็น กรุงเทพมหานคร
9 มิถุนายน 2542
- ชนินาฏ ลีตส์ (2549) กฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักงานพิมพ์วิญญูชน
- ชนนัท รัตนมณี และคณะ (2547) “แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายกับปัญหาความมั่นคงแห่งชาติ สาธารณสุขสังคม
และเศรษฐกิจ(การติดตามผลภายหลังรัฐบาลมีนโยบายผ่อนผันให้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในกิจการ 6
ประเภท พ.ศ. 2545”
- ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา (2539) ปัญหาสาธารณสุขของแรงงานข้ามถิ่น : กรณีของประเทศไทย เอกสารประกอบการ
สัมมนาทางวิชาการนานาชาติ เรื่อง ภาวะสุขภาพและความปลอดภัยของแรงงานข้ามถิ่น วันที่ 11 – 12 ธันวาคม
2539 นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เทพณรงค์ จารุพานิชและสมพงษ์ บุญสืบชาติ (2523) ลักษณะการฝากครรภ์ของหญิงที่คลอดในโรงพยาบาล สิริราช
รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ
- สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว(2555) นโยบายการดำเนินงานของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร (2547) คู่มืออาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าวสมุทรสาคร
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร (2553) *เอกสารสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาระบบสุขภาพแรงงานต่างด้าว
จังหวัดสมุทรสาคร* ฝ่ายพัฒนาระบบสุขภาพแรงงานต่างด้าว
- อำไพ ทองยศ (2549) “ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ โรงพยาบาลเอกชน
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” ปัญหาพิเศษ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา